

การจัดการอย่างยั่งยืนพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ เมืองเฉินโจว มณฑลหูหนาน
Sustainable Management of the Jiaotai Ceramics Virtual Museum
in Chenzhou, Hunan Province

เจียะ ซือหง

วันชัย แก้วไทรสุน

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Xie Shihong

Wanchai Kaewsaisoon

Doctor of Fine and Applied Arts

Bangkokthonburi University, Thailand

Email.visa6696@gmail.com

วันที่รับบทความ: 20 กรกฎาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 16 สิงหาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 19 สิงหาคม 2568

Received: July 20, 2025; Revised: August 16, 2025; Accepted: August 19, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติและคุณค่าทางศิลปกรรมของเครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ เมืองเฉินโจว มณฑลหูหนาน 2) วิเคราะห์แนวโน้มการอนุรักษ์และการพัฒนาพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงในยุคดิจิทัล และ 3) เพื่อเสนอรูปแบบพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงในการพัฒนางานเครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ ให้ยั่งยืนต่อไป การวิจัยใช้แบบผสมผสาน โดยทบทวนวรรณกรรมจากหนังสือ ตำราเรียน บทความวิชาการและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ จากกรอบทฤษฎี การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ประชากรกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์เสมือนจริง 16 คน ประชาชนในท้องถิ่น 110 คน นักท่องเที่ยวและผู้บริโภค 180 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือซอฟต์แวร์ Nvivo ใช้สำหรับแยกแยะรูปแบบและความสัมพันธ์ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพและกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์กึ่งโครงสร้าง (AHP) สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการประวัติและคุณค่าทางศิลปกรรมของผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ คุณค่าทางศิลปกรรม ทางวิชาการและคุณค่าทางเศรษฐกิจ 2) เครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์และการพัฒนาให้ยั่งยืน สามารถที่จะสร้างรายได้ทำให้เกิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในชุมชนขึ้น 3) ได้แนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ ที่กำหนดเป้าหมายและดำเนินการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมเพื่อความยั่งยืนในระยะยาวได้โดยสามารถพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงได้อย่างเป็นรูปธรรมในยุคดิจิทัล ดังนั้นการจัดการอย่างยั่งยืนพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถจึงมีความสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและพื้นที่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ควบคู่กันไปได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

คำสำคัญ : การจัดการอย่างยั่งยืน; พิพิธภัณฑ์เสมือนจริง; เครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ

Abstract

This research aimed to : 1) To study the history and artistic value of Jiaotai porcelain in Chenzhou City, Hunan Province. 2) To analyze trends in conservation and development of virtual museums in the digital age. And 3) To propose a model of virtual museums for the sustainable development of Jiaotai porcelain. The research used a mixed methods approach by reviewing literature from books, textbooks, academic articles and other sources of information from the theoretical framework, semi-structured interviews with key stakeholders. The sample population included 6 people involved in history, 16 virtual museum staff, 110 local people, and 180 tourists and consumers. Data were analyzed using Nvivo software tools for identifying patterns and relationships for qualitative data and semi-structured analytical hierarchy process (AHP) for quantitative data.

The research results found that 1) The management of the history and artistic value of ceramic products has historical value, artistic value, academic value and economic value. 2) Jiaotai ceramics are important for conservation and sustainable development. They can generate income and create a creative economy in the community. 3) To develop strategies that set goals and implement innovation space development for long-term sustainability. This cultural heritage can be developed in the form of a virtual museum in a concrete manner in the digital age. Therefore, the sustainable management of the Jiaotai Ceramics Virtual Museum is crucial for developing the community into a learning center for innovation and a creative economy area in a sustainable manner in the future.

Keywords: Sustainable Management; Virtual Museum; Jiaotai Porcelain

บทนำ

เครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ เมืองเฉินโจว มณฑลหูหนาน เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เครื่องเคลือบเซรามิก เป็นงานศิลปหัตถกรรมที่ยังคงมีอยู่ในท้องถิ่น ในอดีตเป็นงานที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันเป็นหลักและมีข้อจำกัดในกระบวนการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ทั้งยังเป็นผลงานที่มีชื่อเสียงของชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมและถือว่าเป็นงานศิลปะชั้นสูง มีผู้เชี่ยวชาญ (Hung Huidong, 2023) ผู้สืบทอดเครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ บริษัท Huaihua Jiaxing Ceramics มณฑลหูหนาน ปีค.ศ. 2020-2021 กล่าวว่า เครื่องเคลือบดินเผาแบบขดม้วนของเฉินโจว คือผลงานฝีมือเซรามิกอันเป็นเอกลักษณ์ที่สร้างสรรค์จากดินเหนียวสี ด้วยเทคนิคกระบวนการต่าง ๆ เช่น การขดลาย การโยนลาย การหั่น และการต่อลาย จึงเป็นการพัฒนาลวดลายอย่างเป็นธรรมชาติภายในตัว “การลงสีภายในตัวเครื่องเคลือบ โดยที่ภาพวาดแทรกซึมเข้าไปในตัวเครื่องเคลือบ” คือการก้าวข้ามข้อจำกัดของเครื่องเคลือบแบบดั้งเดิม เทคนิคการลงสีแบบนี้ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่และได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องเคลือบเซรามิกที่สวยงามที่สุดในเมืองเฉินโจว

เมื่อสภาพสังคมปัจจุบันเปลี่ยนไปตามความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้นวัตกรรมทางสังคมได้ก้าวเข้ามามีบทบาทที่สำคัญ ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงทำให้ความต้องการของการใช้งานเครื่องเคลือบดินเผา ลดน้อยลง มีผลต่อรูปแบบวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เพราะผู้คนไม่นิยมดังเดิมและถือว่าล้าสมัย เนื่องด้วยมีรูปแบบของผลิตภัณฑ์ทางสังคมแบบใหม่เข้ามาทดแทนของเดิมที่มีอยู่ ซึ่งมีทั้งความสวยงามและประโยชน์ควบคู่กัน เป็นเหตุผลให้ชุมชนได้เห็นความสำคัญของสิ่งเดิมที่มีอยู่กำลังถูกกลืนเลือนหายไป (Song Junhwa, 2023) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ครอบคลุมประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น การศึกษา วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) หลักการทางจริยธรรมและความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลก วาระการศึกษาปีค.ศ. 2030 มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาระดับโลก ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ

ดังนั้นผู้คนบางส่วนในสังคม จึงมีความพยายามที่จะหันมาปกป้องความรู้วิถีดั้งเดิมที่มีอยู่ ให้กลับมามีชีวิตดั้งเดิม ด้วยความพยายามหาวิธีการจัดการแนวทางอนุรักษ์พัฒนาพื้นที่ของชุมชน ให้เป็นพื้นที่แหล่งเรียนรู้ทางนวัตกรรมสมัยใหม่ที่เสมือนจริง เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ ทั้งทางเอกสาร รูปแบบ ลวดลาย อุปกรณ์ กระบวนการสร้างชิ้นงานและชิ้นงานจริง ซึ่งจะเน้นกระบวนการรักษาองค์ความรู้ได้อย่างยั่งยืน จึงเป็นสิ่งที่ชุมชนต้องหาคำตอบให้ได้ว่าจะใช้วิธีการหรือกระบวนการใด ในการจัดการพื้นที่ชุมชนให้เป็นพื้นที่แหล่งเรียนรู้เสมือนจริง และสามารถดึงดูดผู้สนใจสืบทอดต่อชนรุ่นหลังได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประวัติและคุณค่าทางศิลปกรรมงานเครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ เมืองฉินโจว มณฑลหูหนาน

2. เพื่อวิเคราะห์หาแนวโน้มการอนุรักษ์และพัฒนาพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงในยุคดิจิทัล

3. เพื่อเสนอรูปแบบพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงในการพัฒนางานเครื่องเคลือบดินเผาให้ยั่งยืนต่อไป

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยทำการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การจัดการอย่างยั่งยืนพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ เมืองฉินโจว มณฑลหูหนาน มีประเด็นรายละเอียดดังนี้

1. การจัดการอย่างยั่งยืน

การจัดการอย่างยั่งยืน เป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด (Zhang Ling, 2021) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวคิดใหม่ที่มุ่งแก้ไขความขัดแย้งหลายประการในการพัฒนามนุษย์ โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในการรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางวัฒนธรรม และประกันความเท่าเทียมระหว่างรุ่น ด้วยการบูรณาการการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้ากับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ แนวปฏิบัติทางสังคมที่สำคัญได้ถูกสร้างขึ้น แนวทางปฏิบัตินี้เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงองค์ประกอบ โครงสร้างและหน้าที่ของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และระบบการคุ้มครองให้เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมมนุษย์โดยละเอียด ซึ่งสะท้อนถึงแนวทางปฏิบัติในการคุ้มครองคุณภาพสูง (Song Junhwa, 2023) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ

วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ครอบคลุมประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น การศึกษา วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) หลักการทางจริยธรรม และความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลก วาระการศึกษาปีค.ศ. 2030 มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาระดับโลก ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ (Rangelova FT, Marina. 2015) เสนอว่ามรดกทางวัฒนธรรมที่มีสิ่งปลูกสร้างทางประวัติศาสตร์ เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของความมั่งคั่งของชาติ และเป็นปัจจัยหลักในการรับรองลักษณะทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของประเทศ

ดังนั้นการจัดการเป็นแนวทางสำคัญของการจัดระบบองค์ความรู้ให้มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกรอบที่วางไว้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยอิงจากหลักการให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เกิดผลบวกเชิงสร้างสรรค์ มีความสอดคล้องกับสังคมยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งเกิดความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมที่เกิดขึ้นในห้วงเวลานั้น ๆ

2. พิพิธภัณฑเสมือนจริง

พิพิธภัณฑเสมือนจริง เป็นพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันด้วยกระบวนการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เข้ามาจัดระบบพื้นที่ข้อมูลให้คงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด มีนักการศึกษา (Kavanagh, 2006 อ้างถึงใน ชัยอนันต์ สาชะจันทร์, 2558) กล่าวว่า คือรูปแบบของการจัดจัดแสดงของพิพิธภัณฑแบบเดิมที่ถูกเปลี่ยนแปลงให้ดึงดูดความสนใจ อาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบการสื่อสารและอินเทอร์เน็ต มาสร้างสื่อพิพิธภัณฑเสมือนจริง หรือสื่อผสมให้เป็นภาพ 3 มิติ เป็นภาพนิ่งหรือเคลื่อนไหวก็ได้ ดูภาพได้ทุกทาง มีเสียงประกอบคำบรรยายหรือเป็นวิดิทัศน์สั้น ๆ ให้ผู้ชมรู้สึกเสมือนอยู่ในสถานที่จริง เป็นการประหยัดเวลา พลังงาน งบประมาณจากการที่ต้องไปชมสถานที่จริง และยังชดเชยได้ในเรื่องของการดู วัตถุด้วยการหมุนวัตถุ สามารถดูใกล้ๆ ได้ (บุญชู บุญลิขิตศิริ และคณะ, 2558) เป็นพิพิธภัณฑในรูปแบบที่น่าเสนอเนื้อหาในรูปแบบดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพเคลื่อนไหว เสียง ภาพ 3 มิติ วิดิทัศน์ เป็นต้น โดยอาศัยระบบอินเทอร์เน็ตในการเผยแพร่ ผู้เข้าชมสามารถเข้าถึงเสมือนผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่และทุกเวลา (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559) พิพิธภัณฑที่ตั้งอยู่ในโลกดิจิทัลโดยผู้ชมสามารถเข้าชมโดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์ในรูปแบบ Stand Alone หรือผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โดยแสดงผลอยู่ในพิพิธภัณฑ เป็นสิ่งของที่เก็บไว้จริงในพิพิธภัณฑนำมาจัดเก็บในรูปแบบดิจิทัล โดยมีการจัดการให้ดูได้เสมือนเป็นของจริง เช่น อยู่ในรูปภาพ 3 มิติเสมือนจริง สามารถมองในมุมต่าง ๆ ได้หรืออยู่ในรูปดิจิทัล ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลเพิ่มเติมก็ได้ นอกจากนั้นพิพิธภัณฑเสมือนแสดงผลของที่สร้างขึ้นมาเฉพาะสำหรับแสดงผลในพิพิธภัณฑเสมือน เช่น ศิลปะดิจิทัล หรือ คอมพิวเตอร์อาร์ตในรูปความจริงเสมือนก็ได้ (Nordbotten, 2002 อ้างถึงใน ทิพย์ธิดา ดิสระ; จินตนา กลิ่นนันท; กฤตยา กาญจนโตพิทักษ์, 2562) เป็นการรวมกันของการแสดงผลจัดแสดงเสมือนและการเก็บ รวบรวมวัสดุในรูปแบบของพิพิธภัณฑเสมือนจริงสำหรับนักวิจัย นักการศึกษาและสำหรับบุคคลทั่วไป ส่วนมากการแสดงผลจัดแสดงเสมือนจะอยู่ในแบบข้อความ และภาพ 2 มิติ ซึ่งจะมีการใช้ภาพวิดิทัศน์ และเสียงเพิ่มมากขึ้น (วันทนา สุวรรณศรีศรี, 2551) เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับพิพิธภัณฑที่พัฒนาขึ้นใน รูปแบบของเว็บไซต์ เพื่อเผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตประกอบด้วยข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวัตถุ ที่จัดแสดงผลในพิพิธภัณฑและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้กลุ่มเป้าหมายเข้าชมและร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง นอกเหนือจากการเดินทางไปยังสถานที่จริงสรุปได้ว่า พิพิธภัณฑเสมือนเป็นพิพิธภัณฑในรูปแบบที่น่าเสนอเนื้อหาในรูปแบบดิจิทัล โดยผู้เข้าชมสามารถ

เข้าถึงได้เสมือนอยู่ในสถานที่จริงผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยอาศัยเทคโนโลยีในการดึงดูดความสนใจและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าชมได้

ประเภทของพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์และมีลักษณะในการสร้างที่แตกต่างกัน ซึ่งมีนักวิชาการได้แบ่งประเภทของพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงตามวัตถุประสงค์ของการสร้าง ดังนี้ (DolgOs,1996 อ้างถึงใน อารี อัมสมบัติ, 2550) แบ่งพิพิธภัณฑ์บนระบบ อินเทอร์เน็ตออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. แผ่นพับออนไลน์ (Online Brochure) เป็นการเตรียมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ พิพิธภัณฑ์ เช่น เวลาในการเปิดและปิดพิพิธภัณฑ์ ข้อมูลวัตถุต่าง ๆ บางแห่งแปลผลรายละเอียดของชั้นในอาคาร 2. พิพิธภัณฑ์บนเว็บ (Web Museum) เป็นพิพิธภัณฑ์ที่นำเสนอต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่จริงมาใส่ไว้บนเว็บและมีการเตรียมข้อมูลสารสนเทศ จัดแบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับภารกิจ ของทางสถาบันนั้น ๆ ซึ่งการนำเสนอจะแตกต่างกันออกไป เช่น หัวข้อทางวิทยาศาสตร์จะใช้หลักการสำรวจ หัวข้อทางศิลปะและประวัติศาสตร์จะนำเสนอเป็นบทเรียนหรือนำเสนอเป็นจัดแสดงเสมือน เป็นต้น (Schweibenz,1997 อ้างถึงใน อารี อัมสมบัติ, 2550) ได้แบ่งพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงตามวัตถุประสงค์ได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1. พิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเพื่อการเรียนรู้ คือ เว็บไซต์ที่สามารถเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ที่สมบูรณ์ที่ไม่จำกัดจำนวนการเข้าชม สามารถเข้าชมได้ และยังสามารถเรียนรู้แบบสืบสอบและการเรียนรู้แบบค้นพบได้อีกด้วย 2. พิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเพื่อการตลาด คือ เว็บไซต์ที่มีเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนด้านการตลาดของพิพิธภัณฑ์ เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เข้าชมในพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่จริงด้วยการสร้างพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงให้ผู้ชมได้รับทราบเหตุการณ์พิเศษที่จัดขึ้นและวัตถุต่าง ๆ ที่มีในพิพิธภัณฑ์ ทำให้บางพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงได้สร้างร้านค้าออนไลน์ (Schweibenz, 2004 อ้างถึงใน ชัยอนันต์ สาขะจันทร์, 2558) ได้แบ่งประเภท ของพิพิธภัณฑ์เสมือนบนระบบตามความสามารถในการพัฒนาเป็นพิพิธภัณฑ์เสมือนจริง ดังนี้ 1.The Brochure Museum เป็นเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเบื้องต้นของพิพิธภัณฑ์ เช่น ชนิดของวัตถุ รายละเอียดในการติดต่อพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น วัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็น สำหรับผู้ที่ต้องการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่จริง 2.The Content Museum เป็นเว็บไซต์ที่นำเสนอวัตถุที่มีอยู่ในพิพิธภัณฑ์ และแนะนำการสำรวจออนไลน์ให้กับผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เสมือนจริง โดยจะเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริง ของวัตถุและฐานข้อมูลของวัตถุในเบื้องต้น เหมาะกับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการ มากกว่าบุคคลทั่วไป เนื่องจากเนื้อหาที่นำเสนอไม่ได้มีไว้เพื่อให้ความรู้ วัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์ชนิดนี้เพื่อแปลผลรายละเอียดต่าง ๆ ของวัตถุพิพิธภัณฑ์ 3. The Learning Museum เป็นเว็บไซต์ที่มีเป้าหมายในการรองรับผู้ชมเสมือน (Virtual Visitors) ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านอายุ ภูมิหลังและการศึกษา ข้อมูลที่จะนำเสนอจะอยู่ในรูปเนื้อหาของวัตถุเหมือนประเภทที่ผ่านมา แต่สิ่งที่เพิ่มขึ้นมา คือการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่น่าสนใจของผู้ชมเพื่อการเรียนรู้ในวัตถุต่าง ๆ ที่ผู้ชมสนใจและกลับมาเข้าชมเว็บไซต์นี้ วัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ทำให้ผู้ชมเสมือนกลับมาเข้าชมอีก และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าชมกับวัตถุเสมือน (Online Collection) โดยมีเป้าหมายสูงสุดที่ตั้งไว้ คือ ผู้ชมในพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงนี้มาชมวัตถุจริงในพิพิธภัณฑ์จริงด้วย 4. The Virtual Museum เป็นก้าวที่สูงขึ้นไปจาก Learning Museum ที่ไม่เพียงแต่ให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวัตถุที่อยู่ในสถาบันเท่านั้น แต่ยังสามารถเชื่อมโยงไปยังวัตถุดิจิทัลอื่น ๆ ได้ ซึ่งวัตถุดิจิทัลนี้สร้างขึ้นโดยจำลองจากวัตถุจริงในโลกจริงซึ่งการสร้างแบบนี้ทำให้พิพิธภัณฑ์เรียกว่า พิพิธภัณฑ์ไม่มีกำแพง

ดังนั้นพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงจึงเป็นรูปแบบของพื้นที่นวัตกรรมที่มีการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการเชื่อมโยง กระจายข้อมูลอย่างเป็นระบบและตอบสนองการเรียนรู้ของผู้คนซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งขึ้น โดยอิงจากหลักการให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เกิดผลบวกเชิง

สร้างสรรค์ มีความสอดคล้องกับสังคมยุคสมัยที่เปลี่ยนไป รวมทั้งเกิดความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมที่เกิดขึ้นในห้วงเวลานั้น ๆ

3. เครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ

เครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ เรียกโดยทั่วไปอีกอย่างหนึ่งว่า ศิลปะเซรามิก รูปแบบนี้ตั้งชื่อตามภูมิภาคฉินโจวโบราณ (ปัจจุบันครอบคลุมพื้นที่สามแห่ง ได้แก่ เขตปกครองตนเองเซียงซีเหมียว เมืองหวยฮัว และเมืองจีโจวในมณฑลหูหนาน) ผสมผสานเทคนิคการบิดแบบดั้งเดิมเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ชื่อนี้ได้มาจากกระบวนการอันเป็นเอกลักษณ์ นั่นคือการนำดินเหนียวสีตั้งแต่สองชั้นขึ้นไปมาวนเข้าด้วยกัน บิดเป็นรูปทรงต่าง ๆ เคลือบด้วยเคลือบสีแล้วเผา เทคนิคนี้ก่อให้เกิด "ภาพวาดใต้เคลือบ" ที่ทอดยาวผ่านแกนเครื่องเคลือบ ก่อให้เกิดลวดลายตกแต่งที่สม่ำเสมอทั้งภายในและภายนอก หรือที่รู้จักกันในชื่อ "ดินเหนียวบิด" "เครื่องเคลือบผัด" หรือ "เครื่องเคลือบสีทะลุ" แสดงให้เห็นถึงฝีมืออันประณีตผ่านการผสมผสานสีสันทันและพื้นผิวอันโดดเด่น สอดคล้อง (Lei Hong, Huang Huidong, Liu Jilai, 2019) การผลิตพอร์ซเลนยางบิดของฉินโจวมีความแตกต่างอย่างมากจากภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การคัดเลือกแร่ การขึ้นรูป และการเผาในเตาเผา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากที่อื่น เป็นกระบวนการอันเป็นเอกลักษณ์นี้ต่อยอดจากเทคนิคดั้งเดิม โดยผสมผสานวิธีการใหม่ ๆ ที่ช่วยเพิ่มอัตราความสำเร็จอย่างมาก พร้อมกับลดการสูญเสียวัสดุและการใช้พลังงานให้น้อยที่สุด

ในระยะเริ่มต้นนี้ช่างฝีมือจะทำการวิเคราะห์ทางเคมีเพื่อหาอัตราส่วนวัตถุดิบที่เหมาะสมที่สุด จากนั้นจึงปรับปรุงสูตรดินเหนียวผ่านการทดลองเผาซ้ำ ๆ วิธีการนี้ช่วยลดความเสี่ยงในการแตกร้าวในผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพโดยรวม พอร์ซเลนยางบิดของฉินโจวใช้สูตรดินเหนียวที่จดสิทธิบัตรแล้ว ดังรายละเอียดในบทความ "พอร์ซเลนแบบบิดตัวที่ทำจากวัตถุดิบแร่ธรรมชาติบริสุทธิ์และวิธีการเตรียม" (พิพิธภัณฑสถานศิลปะเซรามิกส์ปักกิ่ง, 2022) นักวิชาการต่างชาติได้พัฒนาการตีความเทคนิคนี้ในรูปแบบใหม่ หลุดพ้นจากข้อจำกัดเดิม ๆ สู่การสร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ ความก้าวหน้านี้เป็นแหล่งอ้างอิงเชิงปฏิบัติสำหรับการวิจัยในอนาคตเกี่ยวกับงานฝีมือเครื่องเคลือบดินเผาแบบบิดเกลียว โดยเน้นย้ำถึงนวัตกรรมและการประยุกต์ใช้ในศิลปะเซรามิกร่วมสมัย (Hung Huidong, 2023) เครื่องเคลือบดินเผาแบบขดม้วนของฉินโจว คือผลงานฝีมือเครื่องเซรามิกอันเป็นเอกลักษณ์ ที่สร้างสรรค์จากดินเหนียวสีด้วยเทคนิคกระบวนการต่าง ๆ เช่น การขดลาย การโยนลาย การหั่น และการต่อลาย จึงเป็นการพัฒนาลวดลายอย่างเป็นธรรมชาติภายในตัว “การลงสีภายในตัวเครื่องเคลือบ โดยที่ภาพวาดแทรกซึมเข้าไปในตัวเครื่องเคลือบ” นี้คือการก้าวข้ามข้อจำกัดของเครื่องเคลือบแบบดั้งเดิม เทคนิคการลงสีแบบนี้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่และได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องเคลือบเซรามิกที่สวยงามที่สุดในฉินโจว (Lei Hong, 2024) กล่าวว่า เครื่องเคลือบดินเผาเคลือบเหลืองของฉินโจว มีต้นกำเนิดในสมัยราชวงศ์ถัง และราชวงศ์ซ่ง เป็นงานฝีมือเครื่องเคลือบเซรามิกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ใช้ดินเหนียวสีในการผสมผสานปั้นสร้างลวดลายต่าง ๆ เช่น ลายขด การต่อลาย เป็นที่นิยมในแถบฉินโจวโบราณ จนได้รับฉายาว่าเป็น “สุภาพบุรุษแห่งเครื่องเคลือบ” เนื่องด้วยรูปลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะอันวิจิตรงดงาม และลวดลายไม่ซ้ำกัน สมควรให้มีการถ่ายทอดและพัฒนาสืบไป (Xiang Yulan, 2024) เครื่องเคลือบดินเผาลายขดฉินโจว เป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นและมีลวดลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ไม่เหมือนกันในแต่ละชิ้น บางลวดลายทั้งพื้นผิวและชั้นในของเครื่องเคลือบมีลวดลายเดียวกัน เพราะถูกผสมผสานเข้าด้วยกันตั้งแต่ตัวเครื่องเคลือบไปจนถึงพื้นผิว ในระหว่างกระบวนการผลิตที่ดินแต่ละสีจะถูกผสมผสานเข้าด้วยกันตามจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ จึงก่อให้เกิด

ลวดลายต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคของผู้สร้างงานแต่ละบุคคลที่ใช้วิธีการลงสีหรือตกแต่งในขณะทำการผลิต เพื่อสร้างลวดลาย นอกจากนี้ชิ้นงานแต่ละชิ้นยังคงความเป็นธรรมชาติ เรียบเนียน มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เต็มไปด้วยความงดงามทางศิลปะ จึงทำให้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

ภาพที่ 1 ภาพผู้สืบทอดเครื่องเคลือบดินเผา
Hung Huidong, 2023

ภาพที่ 2 ภาพผู้สืบทอดเครื่องเคลือบดินเผา
Lei Hong, 2023

ภาพที่ 3 ภาพผู้สืบทอดเครื่องเคลือบดินเผา Xiang Yulan, 2024

กล่าวได้ว่า เครื่องเคลือบดินเผาเจียไถ คืองานเครื่องเซรามิกที่ได้รับการพัฒนารูปแบบการสร้างสรรค์จากอดีตสู่ปัจจุบันด้วยกระบวนการทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย และยังคงคุณค่าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปราชญ์ชาวบ้านยังคงอนุรักษ์ความรู้ดั้งเดิมด้วยวิธีการผสมผสานการสร้างงานเครื่องเซรามิก ให้สอดคล้องกับยุคสมัยด้วยการปรับเปลี่ยนวิธีการ รูปแบบ ลวดลาย เพื่อให้ชิ้นงานมีทั้งความสวยงามและประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน

ภาพที่ 4 เครื่องเคลือบดินเผา

ภาพที่ 5 เครื่องเคลือบดินเผา

ภาพที่ 6 เครื่องเคลือบดินเผา

4. การคุ้มครองและการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรม

การคุ้มครองและการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรม คือการถ่ายทอดประวัติศาสตร์ร่วมของมนุษยชาติทางวัฒนธรรม ศิลปะ ธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุตั้งเดิมและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้กับคนรุ่นต่อไป และการนำมาตราการป้องกันมาใช้เพื่อรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าเหล่านี้ เพื่อส่งเสริม

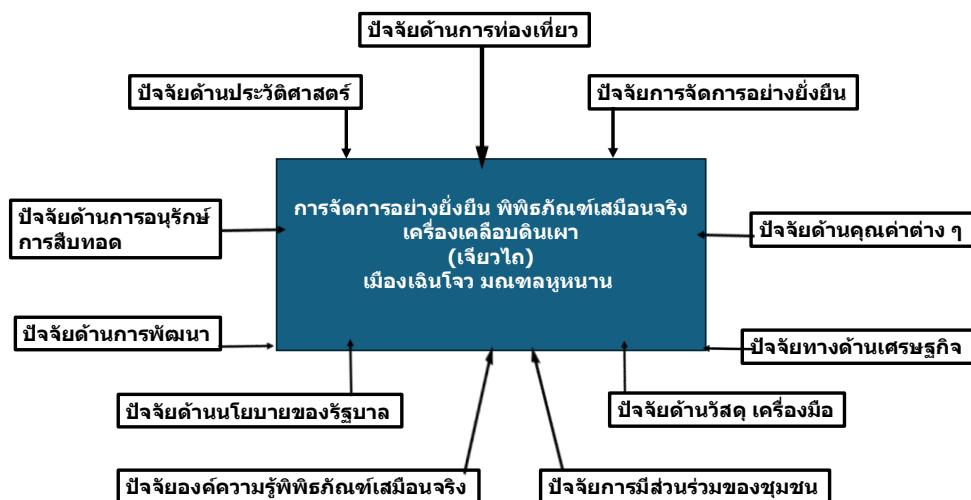
การพัฒนาความหลากหลายทางวัฒนธรรมของมนุษย์และความต่อเนื่องของวัฒนธรรม การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมจำเป็นต้องมีความสมดุลอย่างสมบูรณ์ระหว่างคุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรมและศิลปะจำเป็นต้องบรรลุการพัฒนาคุณค่าและวิธีการอื่น ๆ คุณค่าที่เกี่ยวข้อง ร่วมกัน (International Council on Monuments and Sites (ICOMOS), 1987) (China Artists Association, 2011)

กฎหมายมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีข้อกำหนดที่ชัดเจนสำหรับการระบุ การบันทึก และการจัดเก็บมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (ICH) สำหรับมรดกทางวัฒนธรรม ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วรรณกรรม ศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์ จะมีการใช้มาตรการอนุรักษ์หลายประการ รวมถึงการสืบทอดและการเผยแพร่ วิธีการนี้ส่งเสริมการพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ “รายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมณฑลหูหนาน”: นี่คือการซื้อโครงการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่รัฐบาลมณฑลหูหนานกำหนดขึ้น ซึ่งทำหน้าที่จดทะเบียนและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่หลากหลายประเภท เช่น งานหัตถกรรมพื้นบ้าน ศิลปะพื้นบ้าน ประเพณีปากเปล่า ฯลฯ (Hunan Provincial Department of Culture, 2009) ซึ่งส่งผลเชื่อมโยงให้เกิดคุณค่าทางวัฒนธรรมที่มนุษย์กำหนดขึ้น เป็นสิ่งที่มนุษย์ให้ค่าแก่สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ดังนั้นคุณค่าและความหมายจึงอาจแตกต่างกันไปตามพื้นฐานทางสังคม-วัฒนธรรม ทางประวัติศาสตร์และสติปัญญาของแต่ละคน แต่ละสังคม นอกจากนั้นขึ้นอยู่กับบริบทอื่น ๆ หรือเงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจด้วย ทรัพยากรทางโบราณคดีมีคุณค่าและความหมาย 4 ประการหลัก (ธนิช เลิศชาญฤทธิ, 2554) หัวข้อประเมินคุณค่าได้แก่คุณค่าเชิงสัญลักษณ์/อัตลักษณ์ คุณค่าเชิงวิชาการ คุณค่าเชิงสุนทรียะและคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ

ดังนั้นการคุ้มครองและการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญต่อการจัดการอย่างยั่งยืน เป็นสิ่งที่ปกป้อง รักษา เผยแพร่ องค์ความรู้ที่มีในชุมชนให้คงอยู่ได้อย่างถาวรแม้ว่ากาลเวลาจะล่วงผ่านไปแต่ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านยังคงอยู่ด้วยการสืบทอดจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ ด้วยวิธีการสืบทอดผ่านวิถีวัฒนธรรมทางสังคม

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย ศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะ คุณค่าทางวัฒนธรรม การจัดการอย่างยั่งยืน พิพิธภัณฑสถานเสมือนจริง เครื่องเคลือบดินเผาเจียวโก การคุ้มครองและการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรม นโยบายภาครัฐ ช่างฝีมือ,ผู้สืบทอด วัสดุ หุ่น เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เพื่อนำมาวิเคราะห์รูปแบบการจัดการ โดยให้ความสำคัญสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐและชุมชน เพื่อให้เห็นถึงคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมอันบ่งบอกถึงเรื่องราวของยุคสมัยทางสังคมผ่านงานศิลปกรรมเครื่องเคลือบดินเผา เป็นการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพิพิธภัณฑสถานเสมือนจริงเครื่องเคลือบดินเผาเจียวโก เป็นพื้นที่แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่มีองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัยให้เท่าทันกันกับสภาวะการณ์ของโลกปัจจุบัน รวมทั้งยังเป็นที่เก็บรวบรวมข้อมูลดั้งเดิมจากอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถสืบค้นและนำไปใช้ได้จริงในอนาคต

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัย การจัดการอย่างยั่งยืนพิพิธภัณฑสถานเหมือนจริงเครื่องเคลือบดินเผาเจียวโล เมืองเนินโจว มณฑลพุนนัง การศึกษาครั้งนี้เป็นการผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือวิจัย ได้แก่

1. การสำรวจและเก็บข้อมูลภาคเอกสาร งานวิจัย บทความทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้ Nvivo ประมวลผลความน่าเชื่อถือของข้อมูล
2. การลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกึ่งโครงสร้างและการถอดคำสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ผู้เกี่ยวข้องกึ่งประวัติศาสตร์ 6 คน เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานเหมือนจริง 16 คน ประชาชนในท้องถิ่น 110 คน นักท่องเที่ยวและผู้บริโภค 180 คนโดยใช้ AHP ประมวลผลความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงบทบาทของพิพิธภัณฑสถาน ในการจัดทำพื้นที่แหล่งเรียนรู้
3. การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์เอกลักษณ์ คุณค่าเชิงสุนทรีย์ สัจธรรม และทางจิตใจ ตามหลักทฤษฎีการจัดการอย่างยั่งยืนและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือซอฟต์แวร์ Nvivo เพื่อรวบรวมมุมมองและประสบการณ์ผู้เกี่ยวข้องกึ่งประวัติศาสตร์ เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานเหมือนจริง ประชาชนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวและผู้บริโภค เพื่อทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงบทบาททางเศรษฐกิจในสังเคราะห์รูปแบบการจัดการพื้นที่พิพิธภัณฑสถานเหมือนจริง ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน

ผลการวิจัย

จากการศึกษา การจัดการอย่างยั่งยืนพิพิธภัณฑสถานเหมือนจริงเครื่องเคลือบดินเผาเจียวโล เมืองเนินโจว มณฑลพุนนัง ได้มีการคัดแยกและสรุปมรดกทางวัฒนธรรม สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. จากการศึกษาระดับความเป็นมาของเครื่องเคลือบเจียวโล คุณค่าทางด้านศิลปกรรมของผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบดินเผา โดยการสำรวจภาคเอกสาร การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์คุณค่า พบว่าเครื่อง

เคลื่อนดินเผาเจี๋ยไถมีการผลิตขึ้นในสมัยโบราณช่วงสมัยราชวงศ์ถัง มีการพัฒนาต่อมาในสมัยราชวงศ์ซ่งและส่งอิทธิพลยังประเทศใกล้เคียง เกาหลี ญี่ปุ่น ตามลำดับ คุณค่าทางศิลปกรรมเป็นรูปแบบที่มีความโดดเด่นลักษณะเฉพาะทางเทคนิควิธีการ สามารถที่จะดำเนินการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีคุณค่าทางเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

2. จากการศึกษาวิเคราะห์ในคุณค่าด้านต่าง ๆ จากนักวิชาการ จากการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ ทางคุณภาพและปริมาณ สามารถที่จะดำเนินการอนุรักษ์ เครื่องเคลื่อนดินเผาเจี๋ยไถ และดำเนินการพัฒนาต่อยอดได้ และสามารถที่จะดำเนินการจัดรูปแบบพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงได้อย่างเป็นรูปธรรมในยุคดิจิทัล

3. ได้แนวทางในการกำหนดกลยุทธ์จากปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดเป้าหมายและดำเนินการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมได้เพื่อความยั่งยืนในระยะยาว ในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์เสมือนจริง

แผนภาพที่ 2 การจัดการอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเครื่องเคลื่อนดินเผาเจี๋ยไถ เมืองเฉินโจว มณฑลหูหนาน มีความจำเป็นต่อการจัดการอย่างยั่งยืนในด้านการอนุรักษ์และพัฒนาเครื่องเคลื่อนดินเผา เนื่องจากเป็นพื้นที่เก็บรวบรวมองค์ความรู้ที่สำคัญทางสังคม ประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรม สุนทรียศาสตร์ การพัฒนาเศรษฐกิจและนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ด้วยรากฐานอันลึกซึ้งของมรดกทางวัฒนธรรมอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่แสดงออกทางรูปแบบศิลปะเซรามิก สะท้อนถึงวิถีชีวิตและความรู้สึกผ่านงานศิลปะเซรามิกของชาวเฉินโจว ด้วยวิธีการจัดการอย่างยั่งยืนสำหรับพิพิธภัณฑ์เสมือนจริง ที่ครอบคลุมเกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม งานฝีมือแบบดั้งเดิม เทคนิคการผลิตร่วมสมัยของงานเครื่องเคลื่อนดินเผาเจี๋ยไถหรืองานเซรามิก สอดคล้อง (Song Junhwa, 2023) ยุทธศาสตร์การพัฒนายั่งยืนขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ครอบคลุมประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น การศึกษา วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) หลักการทางจริยธรรม

และความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลกว่าการศึกษา ปีค.ศ. 2030 มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาระดับโลก ส่งเสริมการพัฒนา ผ่านกระบวนการวิเคราะห์อันจะช่วยให้สามารถวัดพัฒนาการของพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงได้ ดังคำกล่าว (วันทนา สุวรรณรศมี, 2551) เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นในรูปแบบของเว็บไซต์ เพื่อเผยแพร่ผ่านระบบระบบอินเทอร์เน็ตประกอบด้วยข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวัตถุ ที่จัดแปลผลในพิพิธภัณฑ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้กลุ่มเป้าหมายเข้าชมและร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง นอกเหนือ จากการเดินทางไปยังสถานที่จริง สรุปได้ว่า พิพิธภัณฑ์เสมือนเป็นพิพิธภัณฑ์ในรูปแบบที่นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบดิจิทัล โดยผู้เข้าชมสามารถเข้าถึงได้เสมือนอยู่ในสถานที่จริงผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยอาศัยเทคโนโลยีในการดึงดูดความสนใจและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าชมได้ เพื่อให้ผู้เข้าชมได้เข้าใจรูปแบบของเครื่องเคลือบดินเผา ดังคำกล่าว (Hung Huidong, 2023) คือ ผลงานฝีมือเซรามิกอันเป็นเอกลักษณ์ที่สร้างสรรค์จากดินเหนียวสีด้วยเทคนิคกระบวนการต่าง ๆ เช่น การขุดลาย การโยนลาย การหั่น และการต่อลาย จึงเป็นการพัฒนาลวดลายอย่างเป็นธรรมชาติภายในตัว “การลงสีภายในตัวเครื่องเคลือบ โดยที่ภาพวาดแทรกซึมเข้าไปในตัวเครื่องเคลือบ” นี่คือการก้าวข้ามข้อจำกัดของเครื่องเคลือบแบบดั้งเดิม เทคนิคการลงสีแบบนี้ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่และได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องเคลือบเซรามิกที่สวยงามที่สุดในจีนโจว จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่การจัดการอย่างยั่งยืนพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ สอดคล้องกับ Hunan Provincial Department of Culture, 2009) ซึ่งส่งผลเชื่อมโยงให้เกิดคุณค่าทางวัฒนธรรมที่มนุษย์กำหนดขึ้น เป็นสิ่งที่มนุษย์ให้ค่าแก่สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ดังนั้นคุณค่าและความหมายจึงอาจแตกต่างกันไปตามพื้นฐานทางสังคม-วัฒนธรรม ทางประวัติศาสตร์และสติปัญญาของแต่ละคน แต่ละสังคมนอกจากนั้นขึ้นอยู่กับบริบทอื่น ๆ หรือเงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจด้วย ทรัพยากรทางโบราณคดีมีคุณค่าและความหมาย 4 ประการหลัก (ธนิช เลิศชาญฤทธิ์, 2554) หัวข้อประเมินคุณค่าได้แก่ เชิงสัญลักษณ์/อัตลักษณ์ วิชาการ สุนทรียะและเศรษฐกิจ

ดังนั้นการใช้พิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ สามารถจัดระเบียบชี้แจงสาระสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สุนทรียศาสตร์ องค์ประกอบวัสดุ และแนวทางการอนุรักษ์เครื่องเคลือบดินเผาอย่างเป็นระบบได้ การดำเนินการดังกล่าวเพื่อส่งเสริมวิถีวัฒนธรรมของชุมชนของชาวจีนในจีนโจว ให้บรรลุการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในรูปแบบดิจิทัล และบุกเบิกเส้นทางใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่รับจากการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การจัดการอย่างยั่งยืนพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ เมืองจีนโจว มณฑลหูหนาน เป็นแนวทางใหม่ของการจัดพิพิธภัณฑ์พื้นที่ ที่ให้คุณค่าความสำคัญทางมรดกทางวัฒนธรรมกลับฟื้นมีชีวิตในรูปแบบที่ทันสมัย ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3 องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากแผนภาพที่ 3 องค์ความรู้ใหม่อธิบายกระบวนการ ดังนี้

วิธีการ: ชุมชนชาวเดินโจวร่วมกันศึกษาความเป็นมา ความสำคัญของพื้นที่ เพื่อค้นหาทรัพยากรทางศิลปะเครื่องเคลือบเชิงสร้างสรรค์ ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณค่าในการทำงานร่วมกัน

ผลลัพธ์: ร่วมสร้างความเข้าใจร่วมกันในการนำไปบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพในพื้นที่

หลักการมีส่วนร่วม: ร่วมระดมความคิด ความรู้ ตัดสินใจ การปฏิบัติ กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์: ช่วยให้คนในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ เกื้อกูลซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอก เป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์ความรู้ทางสังคมได้อย่างกว้างไกล และสร้างพื้นที่การเรียนรู้ได้ทุกสถานที่โดยที่ไม่ต้องมาในสถานที่จริง

ผลลัพธ์: รูปแบบการจัดการทรัพยากรทางศิลปะเครื่องเคลือบเชิงสร้างสรรค์ นำมาใช้ประโยชน์ ก่อให้เกิดคุณค่าทางวิถีของสังคมและเกิดความยั่งยืนในอนาคต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบประวัติและคุณค่าของเครื่องเคลือบเขียวไถ เมืองเดินโจว มณฑลหูหนาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์เชิงวิชาการต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักวิชาการศึกษา ประชาชนรวมทั้งผู้ที่สนใจ ด้วยเป็นพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่มีข้อมูลชิ้นงานเสมือนจริง เอกสารอิเล็กทรอนิกส์อ้างอิงจากทางประวัติศาสตร์อย่างชัดเจนและบ่งบอกถึงห้วงเวลาแต่ละยุคสมัยได้อย่างถูกต้อง จึงเป็นคลังข้อมูลความรู้ที่ผู้สนใจสามารถสืบค้นผ่านระบบดิจิทัลได้อย่างง่ายดายเพราะผ่านเครือข่ายออนไลน์ และข้อมูลมีการปรับเปลี่ยนพัฒนาเข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

2. ได้ทราบวิธีการการอนุรักษ์และการพัฒนาพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงในยุคดิจิทัล การสนับสนุนส่งเสริมนโยบายที่เอื้อต่อการพัฒนาพื้นที่แหล่งเรียนรู้ให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งทางด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ ภูมิวัฒนธรรมทางสังคม ศิลปะ วิถีชีวิต การศึกษา การเมือง สังคมและเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ในด้านการอนุรักษ์พัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์ให้เกิดความยั่งยืน บนพื้นฐานความจริงในบริบทของพื้นที่นวัตกรรม เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ รักและหวงแหนในพื้นที่ของตนเพราะเป็นส่วนหนึ่งในพื้นที่อาศัยอยู่ จึงจะก่อให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่นั้น

3. ได้รูปแบบพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงในการพัฒนางานเครื่องเคลือบดินเผาเจียวไถ ให้ยั่งยืนต่อไป การจัดการอย่างยั่งยืนพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงก่อให้เกิดผลที่ตามมาคือ ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทั้งในตัวผลิตภัณฑ์ชิ้นงาน พื้นที่แหล่งเรียนรู้ และบริเวณโดยรอบพื้นที่แหล่งเรียนรู้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจ ที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้หมุนเวียนในชุมชน ให้แก่ผู้ผลิต ผู้สืบทอดงานเครื่องเคลือบ ซึ่งอาจต่อยอดถึงการส่งออก เพื่อการจัดจำหน่ายยังต่างประเทศ ดังนั้นภาครัฐและภาคประชาชนจึงมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนสืบไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรพัฒนาและส่งเสริมสมาชิกในชุมชน เยาวชนรุ่นใหม่เพื่อมาทดแทนคนรุ่นเก่า นำเทคโนโลยีรุ่นใหม่มาใช้ให้ทันสมัย

1.2 ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปผู้สนใจศิลปะแขนงนี้เข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนา

1.3 รัฐบาลสนับสนุน ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนโดยทั่วไปรู้จักเครื่องเคลือบเจียวไถให้มากขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจที่ดีขึ้นให้กับชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

รัฐบาลสนับสนุนให้มีการวิจัยเครื่องเคลือบเจียวไถ ในองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาเครื่องเคลือบชนิดนี้ โดยการส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยแหล่งเงินทุน เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเนื้อดิน งานวิจัยการสร้างเทคนิคการผสมดินชนิดต่างเข้าด้วยกันให้เป็นเนื้อดินเดียวกัน งานวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคการเผา งานวิจัยที่จะนำเอารูปแบบเครื่องเคลือบดินเผาไปใช้ในชีวิตประจำวัน นำไปใช้เพื่อการตกแต่งอาคารบ้านเรือน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) ของประเทศไทย พ.ศ. 2552 - 2556, 18 เมษายน 2559. Retrieved from https://oer.learn.in.th/search_detail/result/20558
- ชัยอนันต์ สาขะจันทร์. (2558). รายงานการวิจัย การออกแบบพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงเรื่อง พุทธมณฑล ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

- ทิพย์ธิดา ดิสระ, จินตนา กสินันท์; กฤตยาภาณุจัน โดพิทักษ์. (2562).การพัฒนาพิพิธภัณฑ์เสมือนจริงช้างศึก
ตำบลรพพ่งหว้า จังหวัดสตูล. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 1(4),
55-68.
- ธนิก เลิศชาญฤทธิ. (2554). *การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การ
มหาชน)
- บุญชู บุญลิขิตศิริ; ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรณระกร.(2558).รูปแบบพิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรมเสมือนภาค
ตะวันออก.รายงานการวิจัย.คณะศิลปกรรมศาสตร์.ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันทนา สุวรรณศรีศรี และ มธุรส จงชัยกิจ. (2551). รูปแบบพิพิธภัณฑ์เสมือนเพื่อการศึกษา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อภิชาติ เหล็กดี; ณัฐพงศ์ พลสมย; อุมารณ เหล็กดี. (2562). *การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน ทาง
วัฒนธรรมโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สถาบันวิจัยและ
พัฒนา.มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อารี อิมสมบัติ. (2550). *การนำเสนอรูปแบบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเสมือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศ
ไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Beijing Ceramic Art Museum. (2022). Traditional Chinese coiled-body porcelain from the
perspective of foreign ceramic artists.Retrieved from <https://shorturl.at/qVvKV>.
- China Artists Association. (2011). Law of the People's Republic of China on Intangible
Cultural Heritage. *Judicial Practice Selection*, (9),8.
- Hu Yanyu. (2008). *Preliminary Study on Twisted-Body Ceramics*. Doctoral Dissertation, Jilin
University.
- Hunan Provincial Department of Culture. (2009). *List of Intangible Cultural Heritage of
Hunan Province*. Hunan People's Publishing House.
- Hung Huidong. (2023). *Heir and producer of Chenzhou porcelain*. Huaihua Jiaying Ceramics
Co., Ltd., Hunan Province. Interview.
- ICOMOS. (1987). *Charter for the conservation of historic towns and urban areas*. In J.
Smith (Ed.), *Urban Heritage Documents* (pp. 45–50). Heritage Press.
- International Council on Monuments and Sites (ICOMOS). (1988). *Charter for the
Conservation of historic towns and urban areas* [Washington Charter 1987].
https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/Charters/towns_e.pdf
- Jia Xiaohua (2011). The National Flower Blooming on Porcelain: A Brief Analysis of the Works
of Japanese Ceramic Artist Ito Akishui. *Art World* (1),1.
- Lei Hong. (2023, 12:28). *Director of the Chenzhou Coiled Porcelain Institute*. Chenzhou
Coiled Porcelain Co., Ltd., Huaihua City, Hunan Province. Interview.
- Lei Hong, Huang Huidong & Liu Jilai. (2019). *A braided porcelain made of pure natural
mineral raw materials and its preparation method*. Huaihua Jiaying Ceramics Culture
Technology Co., Ltd. (October 8, 2019).CN107352962B.

- Rangelova FT, Marina. (2015). Structural Preservation–priority of the Sustainable Management of Bulgarian Cultural and Historical Heritage Buildings. **Journal of Civil Engineering and Architecture**,9,497-505.
- Song Junhwa, (2023). The Concept of Sustainable Development and Systematic Protection of Intangible Cultural Heritage [J]. **Cultural Heritage**, (03): Pages 1-8.
- Xiang Yulan. (2024, 12:28). Expert on Chenxi's ceramics, an intangible cultural heritage base, Chenzhou Porcelain, Hunan Province. Interview.
- Zhang Ling, (2021). Intangible Cultural Heritage and Sustainable Development" [J]. **Forum on Folk Culture**, (01).